

Luonnonsuojelulain uudistus, Projekti II

Aika: tiistai 11.2.2020 klo 9.00-11.00

Paikka: Ympäristöministeriö, Aleksanterinkatu 7, Helsinki, neuvotteluhuone Honka

Osallistujat:

Saara Bäck, pj	ympäristöministeriö
Anne Vainio	maa- ja metsätalousministeriö
Vesa Kahilampi	maa- ja metsätalousministeriö (klo 10.00 alkaen)
Hannu Mahla	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (skype)
Jorma Jantunen	Suomen ympäristökeskus
Anna-Rosa Asikainen	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Harri Hölttä	Suomen luonnonsuojeluliitto
Anne Ollila	Paliskuntain yhdistys
Heikki Paltto	Saamelaiskäräjät
Teemu Lehtiniemi	Bird Life Suomi ry
Johanna Korpi	ympäristöministeriö
Hanne Lohilahti, siht.	ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaus, ylijohdaja Saara Bäck YM
Puheenjohtaja Saara Bäck avasi kokouksen toivottamalla luonnonsuojelulain uudistushankkeen projektiryhmän II jäsenet tervetulleiksi ensimmäiseen kokoukseen ja esittämällä kiitokset taustaorganisaatioille osallistumisesta työhön. Puheenjohtaja muistutti, että projektiryhmän II työlle on olemassa vahva tietoperusta ja lainvalmistelu tulee perustumaan korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmistelleen hankkeen (RauLaKo) ehdotuksiin.
2. Projektiryhmän järjestäytyminen
Puheenjohtajana toimii Saara Bäck (YM). Projektiryhmän varapuheenjohtajaksi valittiin Jorma Jantunen Suomen ympäristökeskuksesta.
3. Jäsenten esittäytyminen sekä odotukset ja annettava hankkeelle
Projektiryhmän II jäsenten ja heidän edustamiensa organisaatioiden työlle asettamia tärkeimpiä odotuksia olivat luonnon monimuotoisuuden edistämisen lisäksi erityisesti nykyisen korvausmenettelyn oikeudenmukaisuuden kehittäminen, luonnonsuojelun hyväksyttävyyden lisääminen, rauhoitettujen lajien ja elinkeinojen ristiriitojen vähentäminen sekä menettelyjen selkeyttäminen.
4. Hankkeen ja projektin esittely
Hanne Lohilahti esitteli luonnonsuojelulain uudistushankkeen tavoitteet ja lähtökohdat sekä projektin II tehtävät (liite 1). Hanke koostuu ohjausryhmästä sekä kolmesta projektista: Luonnonsuojelulaki (projekti 1), Raulako (projekti 2) sekä Ekologinen kompensatio (projekti 3). Projektiryhmän II tehtävänä hankkeen asettamis päätöksen mukaan on valmistella ehdotus hallituksen esitykseksi rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja ennaltaehkäisystä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2020. Lisäksi projektiryhmän tehtävänä on valmistella ehdotuksia lainsäädännön toimeenpanoa tukeviksi toimenpiteiksi.

Hankkeen ohjausryhmä on hyväksynyt viestintäsuunnitelman, jonka periaatteena on, että viestintä on avointa, luotettavaa, tasapuolista ja ymmärrettävää. Ohjausryhmän ja projektiryhmien puheenjohtajat vastaavat ryhmien työn tiedottamisesta yhdessä ympäristöministeriön viestinnän kanssa. Projektiryhmän jäsenet vastaavat omien taustaorganisaatioiden tiedottamisesta.

5. Korvausmenettelyn nykytila ja kehittämistarpeet

Hanne Lohilahti esitteli rauhoitettujen lajien ja nykyisen korvausmenettelyn lainsäädännöllistä taustaa, kertoi korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvästä menettelystä sekä maksettujen korvausten määrän kehittymisestä 2010-luvulla (liite 2).

Maataloudelle aiheutuneiden lintuvahinkojen ennustetaan lisääntyvän tulevaisuudessa, minkä takia keskustelussa korostettiin vahinkojen ennaltaehkäisykeinojen nivomista tiiviimmin yhteen korvausmenettelyn kanssa. Vaikka kohtuulliset ennaltaehkäisevät toimet vahinkojen minimoimiseksi ovat korvausmenettelyn lähtökohtana, esimerkiksi maakotkan aiheuttamissa porotalousvahingoissa tai itäisen Suomen valkoposkivanhahingoissa vahinkojen ennaltaehkäisy ei ole käytännössä mahdollista.

Anne Vainio kertoi käynnissä olevasta ”Valkoposkivanhahien aiheuttamien maatalousvahinkojen ennaltaehkäisy”- hankkeesta (Makera). Hankkeessa pyritään löytämään kustannustehokkaita esto- ja karkotusmenetelmiä hanhille. Hanke on 3-vuotinen ja on ollut käynnissä vuoden.

6. Luonnonsuojelulla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmistelevan hankkeen suositukset

Hanne Lohilahti esitteli RauLaKo-hankkeen loppuraportissa esitetyt lainsäädännölliset linjausehdotukset ja toteuttamisvaihtoehdot (liite 3).

Keskustelussa todettiin lähtöesityksen olevan hyvä, mutta jatkokeskustelua toivottiin useista kysymyksistä. Korvauksen määrää arvioitaessa työkulut haluttaisiin tukikelpoisiksi kustannuksiksi, välittömien ja välillisten vahinkojen rajanvetoa tulisi avata lainperusteluissa sekä ennakon myöntämisen mahdollisuus tulisi selvittää.

Paliskuntain yhdistys ja saamelaiskäräjät nostivat esiin mahdollisuuden laajentaa maakotkan porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyä merikotkavahinkoihin ja maakotkan tappamiin raavaisiin poroihin sekä eläinlääkärikulujen lisäämisen tukikelpoiseksi kustannukseksi.

7. Valtiontukisääntelyperusta vahinkoluokittain

Vesa Kahilampi kävi läpi valtiontukien sääntelyperustaa vahinkoluokittain (liite 4). Rauhoitettujen lajien aiheuttamista maatalousvahingoista maksettavat korvaukset ovat valtiontukea siltä osin, kun korvataan maatalouden alkutuotannon toimijoille aiheutuneita vahinkoja. Korvausten oikeusperusta on Euroopan unionin suuntaviivat maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020 (2014/C 204/01), jakso 1.2.1.5. Tukiehdosta säädetään kohdassa 1.2.1.5. Korvausmenettely on notifioitava komissiolle ja se on voimassa määrääjän.

Suojeltujen eläinten aiheuttamia vahinkoja ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin voidaan maksaa tukea maatalojen investointitukea koskevien valtiontukisääntöjen mukaisesti (jakso 1.1.1.1).

Suojeltujen eläinten aiheuttamiin, kalatalousvahingoista maksettaviin korvauksiin sovellettavaa erityisartikkelia ei ole. Kalatalousvahinkojen ennaltaehkäisyyn ja korvausten maksuun on mahdollista soveltaa kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis –asetusta, jonka enimmäismäärä kolmen vuoden aikana on 30 000 €/yritys.

Maakotkan porotaloudelle aiheuttamista vahingoista maksettaviin korvauksiin saattaa olla mahdollista soveltaa Yhteisen maatalouspolitiikan yhteisen markkinajärjestelyasetuksen (1308/2013) artiklaa 213 (Poroalan kansalliset tuet Suomessa ja Ruotsissa). Artiklan soveltuvuus tulee selvittää yhteistyössä komission kanssa. Mikäli komissio hyväksyy korvausten maksamisen artiklan 213 alla, korvaukset olisivat jatkossa vapautettu valtioneuvoston päätöksistä.

8. Kevään 2020 kokoukset

Todettiin kevään neljä kokousaikaa, joista maaliskuun kokousta toivottiin siirrettävän päällekkäisyyksien takia. Kokousajan löytämiseksi projektiryhmäläisille lähetetään doodle-kysely.

9. Muut mahdolliset asiat

Puheenjohtaja kertoi, että projektiryhmän työn käynnistymisestä sekä vuoden 2018 vahingoista laaditaan tiedote.

Kutsu projektiryhmän käyttöön tarkoitettuun Tiimeri-työtilaan lähetetään loppu viikosta.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.03.

LIITTEET

1. Hankkeen ja projektin esittely
2. Korvausmenettelyn nykytila ja kehittämistarpeet
3. RauLaKo-hankkeen suositukset
4. Valtioneuvoston päätöksistä vapautettujen vahinkoluokittain